effective in tales operationes; ergo et passive. Probatur 2a pars quoque, quia hac virtute physice pro tales operationes, et non solum pro principiis earum sibi unitas. Unde virtus magis physica, ac propinquius, quam corpus per animam: ergo debet esse magis eas decipere, quam corpus animam talem. Atqui hoc maior deceptio nihil aliud est praeter unionem, quam eductionis ipsorum animam et ab anima: ergo et decipiunt et immanenti, et subiectivi in ipsa. Confirmatur 1o gratia, quae immediate decipitur in anima; ergo et peccatum. Nam contrariorum id est subiectum; et eandem gratiam, quam peccatum reddunt animam propriae et formaliter talem, scilicet gratiam peccantem, et non solum denominative. Confirmatur 2o operationes, aut actus spiritualium potentiarum sunt educta naturaliter saltem, et non creata; cum sint accidentia; et ipsae etiam potentiae destructae educuntur immediate ab ipsa anima. Et ergo dati accidens educuntur naturaliter a solo accidente (quod vulgo non conceditur) ipsae operationes educuntur ab ipsa substantia animae immediate. Quod proinde est ad illam decipientiam.

24 Dico 2o operationes materiales potentiarum educuntur immediate ex materia, ac ex sua propria potentia materiali; et quaelibet decipitur in totam tam quam in subiecto eductionis in hoc vi. Ita P. Oviedo contro. 3 punc. 5 n. 62. Probatur: quia tales sensationes, aut operationes sunt materiales, et non spirituales; ergo debent habere aliquod subiectum, et principium materiale, a quo desumant suam materialitatem. Sed hoc subiectum non potest esse nisi materia et ipsae potentiae materiales: ergo ista sunt subiectum dicendum, et adaequatum; subiectum, inquam, tum eductionis, quam informationis: proindeque cum educantur ex materia et potentiis materialibus, cum naturaliter et in illis decipiuntur, immanenti.

Dices satis quod quaelibet sensatio educatur, et decipiatur, et in sola materia immediate, et in sua potentia

pōiā mali, ac definitā: ō superfluum apparea duplex subiectum et accidente. Resp. negō superfluum eē utrumq̄ subiectum, qdo fuerit quodlibet in adaequatum; ut ē mā ō pōtā fuir unum subiectum eductiōis adaequatum dū sensatiōis malis. Rōo vō cur admitendum sit n̄ sol edici āia sensatiōes (ne sufficit accidēs educati a solo accidente) sed a pōiis et malib' ac definictis: ē, quia istae sensiōes producuntī ab ipsis pōiis, et n̄ a sola mā: qō connaturalius recipiuntī in illis, ō sint motus immanentes ab intrinsc, et vitales dū illarum.

25. Dic 3 sensatiōes malis uniuntī solum aiae tāli, qua recipiuntī inea sīt tam qā in subiecto informatiōis. Ita P. Vried. n̄ 17 in lac tbē mā sunt probanda. 1. tales sensatiōes n̄ educi, sī in adaequate, ut vult P. Arriag. ex ipsa aiā tāli: 2 debere uniri ipsi aiae, eamq̄ informare, qd negat P. Par. Leg. sum. post ēt alii mult. 3. 3. Lac sufficere ut aiā dicatī per tales sensatiōes vivere, sentire. Prob. qā 1. quia nullum ē fundatum, ut admittamus de facto accidēs male n̄ aliter eductum ac subiecto spirtali, vel econtra accidēs spirtle eductum n̄ aliter a subiecto corporeo, qō &c. Confirmatī ex vitanda superfluitate: ō mā sit cum pōiis malib' sit sufficientissimum subiectum eductiōis, ac receptiōis malis talium sensatiōum, qō &c.

26. Probatī 2 ex P. Vried. Id debet eē principium sentiens, et appetens, qd iid principio sentiendi, et appetendi debet uniri sensatio, et appetitio. Sed hoc tale principium ē aiā, qō iid utraq̄ unitī. Confirmatī, quia aiā vivit mediā 2 per sensatiōem, et appetitiōem: sd vita physica in aiā requirit aliquam immanentiam, si n̄ ut in subiecto eductiōis, ad minus ut in subiecto informatiōis; qō ut aiā vivat per tales operatiōes, debet hē aliquam immanentiam hera

inea

in ead: qa nulla alia potest e nisi ut in subto informativa
per solam unionem; cum rejecta sit supra illa alia de subto
eductione.

Probatur 3. Quia ad vitam physicam in ani
2. satis e, tum productum immanenter et
ab intrinseco requisi per solam unionem in aliqua pte composi-
ti, ut pt innutritione, si quando requisiti in eod principio
productivo istius ab intrinseco, et immanenti, quale e a-
ctio sensationis, tum n sufficie assensioni. Cum itaq certum
sit aiam talem vivere per sensationes mixtas, ac sentire, con-
tra D. Aug. 12 in Genesin ad literam c. = Non corpus sed
aia sentit per corpus; que tamen nuntio aia ipsa utitur =
Procul dubio n minus de requiriti: qm sufficiet producere ipsa-
rum sensationum ab aia aia, et qd ille tant informent per so-
lam unionem.

27 Vult sensationes dicta praeter receptionem
passivam et eductionem ex mia habeant in-
super unionem destinctam, ac immediatam sui ad miam.
Assia P. Uried. n 69, et probat, quia nullam videmus fram
informantem subto, cui n sit unita; sed videamus fram
unitam subto, cui n inhereat. Neq ex qd sequiti miam
sentire productas sensationes, quia e subtum incapax talis
effectus. Und sensatio sol tam qd accidens informe miam
n vo reddit sentientem. Et si roges, utrum ei sensatio-
nes mixtes in bruto sol informent p unionem ipsius aiam.
Ani supram unionem n sol ei, sed adaequate ab ipsa anima
et ejus partes destinctas absq concursu passivo mia. Resp.
P. Arriag. dep. 3 sect. 2 n 33. subjectari e recipi in so-
la aia bruti: Et tam sufficiet ~~pro~~ ad manda talis
sensationis materialitate, et nulla tali necessitas
multi=

multiplicandi subiectum materiale, reductionis passive, transformationis, et inde illas ponendi et in materia.

Si illi obiicias: quod actus bruti sunt magis immanentes, quam actus materiales Dei: quia scilicet actus materiales Dei sunt inadaequate immanentes, a quo aliter, aequales sunt: actus autem materiales bruti, et immanenter, et recipiuntur passive in subiecto principio activo suo. Respondeo concedo totum.

2.3 Ex resolutione argumentorum colliges 1. contra P. Sotum Suarez posse accidens corporeum non solum informare, sed efficere suum effectum formalem in subiecto spirituali; non tamen potest educi e subiecto materiali, et causari materialiter. Unde mirum sapit P., ac D. tantum dicere, et opere impedere in nexu accidentis corporei cum subiecto spirituali, et spiritualis cum subiecto corporeo, quod sit anima spiritualis materialiter informans materiam corpoream, in ea quod suum effectum formalem efficiens &c. Colliges 2 non sequi ex eo, quod sensationes corporeae possint animam informare spiritualem, quod ne accidens corporeum, et quodcumque suum effectum formalem omnem efficere in omni, et quocumque subiecto [(stati)] spirituali; licet enim id non repugnet ex maiore gradu accidentis corporei, potest tamen repugnare ex determinata specificatione talis accidentis, sicut patet in visione in anima 2. Vg. vere sensatio, et subiectum vitale inanimatum. Vere animam nec habeat illam ordinationem inter se subiectum spirituale, et accidens corporeum.

Sic licet ex parte entis non repugnet vivere; non sequitur omne vivum esse, ob specificam repugnantiam, quam potest habere cum vita. Deinde licet sensatio reddat animam sibi informativam sentientem, non illud ea reddere materialem, corpoream, divisibilem, &c. Tamen ipsa anima non reddit materiam spiritualem indivisibilem, &c.

qt. comunicat q. omnis fid. ac facit esse eundem fidelem tum, vel insuper cujus illud fuerit capax.

29. Colliges 3. id dicendum esse de potentiis distinctis, si in hac opinione eas admittentes, quod de operationibus tam mentis, quam spiritualibus: quia nos spirituales, et accidentales distinctae educuntur a sola anima in illa, et recipiuntur; potentiae materiales producuntur a sola anima effective, et cum composito; nam educuntur a sola anima, in eam et recipiuntur materialiter et passive, et insuper per unionem informativam.

Colliges 4. in opinione nostra de potentiis indistinctis ab anima, ut tenere forum distinctas distinctas, quia tales potentiae recipiuntur in anima eo modo quo anima in illa recipitur. Sic enim spirituales educuntur, et recipiuntur in sola anima: at materiales, seu operationes educuntur, seu recipiuntur et cum passive in materia, et informant animam talem.

Itaque sit quaestio de anima materiali: dic 3. P. Arriag. data in P. educi, sed ac recipi adaequate in anima ipsa materiali; dic 3. R. R. educi adaequate ex ipsa, sic tam materia, quam forma; nec sint minus dependentes ab anima sensitiva brutorum quam hoc.

Sub Sectio 4.a

De specificativo potentiarum animae.

30. An dubitationes quaeres, quid sit specificare, et specificari absolute? Et quotuplex sit utrumque? Respondeo ad primum: specificare nihil aliud est, ex ipsa vocis etymologia, quam rem aliquam specificare, seu facere speciei, quam potius generalem; aliter, est constituere aliquod ens tamen indeterminatum, ac determinatam speciem.

Supple

Sic sicut, seu ex etymon. amplificare e. idem aliquid amplum facere, et dilatare. Vult ex opposito vires, quod specificari nimirum e. idem ... ad tali speciei fieri, seu constitui in tali, et tali potius specie, quam in alia.

Recti ad tam specificare active, quam specificari passive dividi in specificare intrinsece, et extrinsece (id dic de specificari) intrinsece quod specificare e. aliquid constituere intrinsece in tali specie. Sic omnis differentia physica, et metaphysica e. aliquid specificat intrinsece, quandoquidem dum eam constituit intrinsece in tali specie. Ideo specificare intrinsece, et active, potest subdividi in specificativum intrinsecum physice, quod erit aliquod, aut forma quaecumque physica; et in specificativum intrinsecum metaphysice, quod erit tale, et talis gradus metaphysicus, sive logica.

Quo sic specificari intrinsece, e. intrinsece constitui per praedicata sibi physice, et metaphysice in tali specie. Sed hic ita definitiva e. desumenda his subtilissime species, per quid quaelibet res specificetur intrinsece. De hoc tamen specificandi non agitur hic; quoniam dubium sit, potius non respondent per aliquod intrinsece, neque aliquid per omnia forma, nec omnes per causas, et aliis, neque omnes per extrinsecas. Quaestio quae e. de specificativo extrinseco. Itaque

31. Quaeritur, Quid sit specificare, et specificari extrinsece. Respondeo specificare extrinsece e. esse signum aliquod, et inditium extrinsecum, a quo colligitur idem esse potius hujus, quam alterius speciei; prout colligitur ab obiecto sonoro vim essentiam auditionis esse diversam ab essentia visionis; et ab auditione sibi essentiam potentiae auditivae esse diversam specie ab essentia potentiae visivae. Specificari vero extrinsece,

e Sabore

ē vere aliqd. aquis tamq̄ m assigno xtrinsē, deduta
a posteriori ex stutiez colligatz ipius, qm alterius
individui. vnde tale signum semper ē quid xtrinsecum dei speci-
cificatee; (vt aiy pōa obta aliud, in datē specificantis;)
sed aliunde sit quid intrinsecum, demonstrat tā quid-
qualis nam res sit intrinsece.

Quasi ē dicit non semel pōy specificari intrinsece per sua aiy, ide.. ab ilys actib ar-
gui ambos, qualis nam sit intrinsece ipsa pōa. Et quia
sepe sumitur dicid specificat, a intrinsece ei ē suderati
ß ordinem ad ea ipsum signum, et specificativum xtrin-
secum; ideo vocari aliqdo ordo, habitudo, dis, ac essentia-
lis conexio vnius aliud.

32 Quaeres 3. ꝑ multiplex specificativum xtrinsecum, et dīstans plurē realiter destinctis,
ac diuse speci phyice; sequitur destinctionem realem, multiplicem-
ß speciem physice destinctam in suo specificato? Rēs negative.
Datur in ead indivisibili pōa vg illa, qm specifica xtrinsecum
multiplex spēs physica aium realiter destinctarum, vg sensus, et dis-
sensus, apprehensio, et judicium: et in ead aia saltem possi-
bili in destincta asuy pōy dū intellectus, et volitionis: et in ead i-
divisibi aia, quem possunt specificare plurima obiē in spe physica
ac realiter destincta, et in ead indivisibile res, a qua oriuntur ꝓ-
prietates, seu pōe n sot realiter sed et in spē phyica dirsa.

Quaeres 4 Vtrum saltem spēs physice, ac realiter destincta, cuius specificativi xtrinseci, sint
sufficiens fundum ad destinguendos ß rationem Rationatam
varias spēs logicas aut metaphysicas in suo specificato?
Rēti affirm: quia ē satis, superq ē ad destinguendas ß Rōe
dirsa

diversa praedicata, ac formalitates, et quae fiunt speciei Logicae, et metaphysicae diversae ad inducendam in distinctionem realem quod requiritur et supponitur speciei physicae diversae, requiritur in majus ac sufficiens, aut physicum, et positivum. ...

33 Resolvitur 1. possunt specificari immediate per actus, mediate per objecta: nempe si actus formaliter sumpti sunt speciei physicae diversi, ut volitio et intellectio, genere ... inferunt diversas ac distinctas tum in Logicas, et gradus eorum in eadem indivisibilitate. Si vero si objecta sumpta formaliter sunt tamen speciei physicae diversa, ut cognoscibile, et amabile, et audibile, et visibile; bene aeque ... possunt esse Logicae speciei diversa; non vero esse diversa speciei physicae, aut physice distinctas. Probatur ... ab ... diversae et ... non solum arguitur ... et ... distingui ... entitates metaphysicae aut Logicae, non physicae, ac realiter ... volutionis, et intellectionis et auditionis, et visionis realiter distinctas, sed inferentia ... distincta metaphysice, aut Logice; non physice, aut realiter, nisi ... aliis principiis ... Est realis distinctio, ac physica, et speciei physicae diversitas. ... ex propria ... dispositione ... graduum ... formalium.

34 Resolvitur 2. actus possunt aliquando ita specificari immediate per objecta, ut ... objecta speciei physicae diversa, in ... Logica, sed colligari in actu diversitas Logica, aut distinctio specifica Logica et non diversitas in specie physica, nec realis distinctio ulla. Patet in eodem actu illius, aut voluntatis tendentis plura objecta speciei physicae diversa. Patet 2. Quia ... speciei Logicae diversa, nimirum amabili, et intelligibili ... inferri amorem, et intellectionem divinam speciei Logicae,

nonvio

non physica diversam, ac destinctam: ut dicitur de Bonitate finis, et medii de quibus aliqui creati amantes sub medium propter finem, et finem propter seipsum. Ex quibus aliqui assensus de veritate propositionis et dissensus de opposita, quam admittunt, separatim a ratione et accessus ad verum adaequatum. Non nego, aliquot plurimum quando obiecta sunt specie Logica diversa, aliquas sunt etiam specie physica, et destincta realiter: sed hoc provenit non ab specificativo actuum, sed ab aliis quorumdam principiis destinctionis physicae et realis.

35 P. Arriaga disp. 15 punct. 2 n. 3. tenet posse specificari potentias, aut habitus a quibus dimanant. Ego vero licet hoc non improbem de potentiis, quae oriuntur ex diversis specie physica subiectis. Nam hoc sic diximus formam intellectivam angelicam, et humanam esse specie physica, et realiter diversam. Tamen si habeant subiectum et naturam procedant posse, aut proprietates realiter destinctae, et specie physica diversa inter se; non judico naturam, et substantiam esse sufficiens specificativum extrinsecum, et signum a quo colligamus diversitatem physicam, aut Logicam potentiarum et actuum.

Quare melius specificantur potentiae ab actibus, immediate; et mediate ab obiectis. Dummodo advertas non esse id specificari a destinctis, ac specie Logica diversis, ac si ab illis obiectis deberent specificata sumere aliquam multiplicitatem, destinctionemve realem: sed tamen inde possunt destingui diversa praedicata in metaphysica, et finali, quorum inde specificata diversas species Logicas, aut realem.

Sectio 2.

De internis, ac materialibus cognoscitivis, seu sensibus

36. Praemittenda sunt.

36 Præmittendum 1.º dari aliquas cognitionis sensibus internis, et externis. Quorum primus est nomine suo, venire potentiam sensitivam, qua quis animatum sentit, aut sentire potest. Et si petas, quid ipsum nomine sentire? Respondeo nihil esse, quam exercere aliquem suum internum, vel externum actum videre, phantasiare &c. Et quid sit hoc pro obiecto sensibile? Tu bene definies ita = Sensibile est, quod ab aliquo sensu potest sentiri, vel ab aliquo percipi =. Aliud enim praecipienti immediate, ratione sui, ut color percipitur a visu; alia attinguntur a sensu ratione alterius qualitatis sibi additae, ut partes ratione coloris attinguntur a visu: alia ratione alicuius comparationis distantium sensationum inter se, ut motus a sensu interno.

Sed communiter dividitur sensibile, insensibile commune, et est illud, quod a pluribus sensibus externis potest percipi: et subdividitur in solum quinque sensibilia; qualia sunt motus, quies, numerus, figura, et magnitudo. Sicut etenim quodlibet a pluribus sensibus, aut praecipitur, aut potest percipi: et insensibile proprium: est illud quod ab uno tantum sensu percipi potest, ut lucidum, et coloratum a visu, sonorum ab auditu &c. Et insensibile per accidens, quod scilicet non in se, sed in aliquo sibi connaturaliter coniunctum tantum sensatione. Sic substantia dicitur terminare actus quinque, et sensationem omnium ratione suorum accidentium.

37 2.º Præmittendum est non omne sensibile immediate positum supra sensorium, id est supra ipsum suum percipi, aut sentiri. Cum inde visus oculus, et immediate positus supra potentiam visivam, quod non sentitur videri, sicut fieri experientia. Ex hoc sit veniunt intelligi de physicis, et D. Thom. afferentes sensibile positum supra sensorium

sensorium ñ sentire. Denique sensibus ẍ perimur sensibilia eorum possint supra sentiteria a nobis sentire ac percipi; quum tñ possint ea sensibilia ... videlicet invenire.

3 ë, = avolementi sensibili lotu sensorium =, nihil aliud ëë, quã lux, uel color, sonus, odor, & c. alia hujusmodi intensiora, ac in pluribus gradibus quã pñã potest sustinere laedunt orgã. seu ipsius potentiae; quia & ẍ asperant, & corrumpunt temperamentum requisitum in illis ad sensationes producendas. Ad quod illius ñ eget hoc temperamento tamquam pñã spiritalis, ideo ñ laeditur, sed de... ab ... ac magis intelligibile integrando.

Subsectio 2.a

An sit, et quot sint, et quid sit sensus internus

38 Resp. ad 1. praeter sensus externos, ë admittendus alius internus sensus, qui ... sentiat omnia obiecta sensata per externa sensus. Ita ... communis ... & alii, quos citat, & sequitur ... Suarez tract. de anima lib. 3. c. 2 no 218. Probatur 1. quia cognita anatomicis, tam in brutis, quam in hoiè ab organis omnium sensuum externorum deducuntur nervi, aut fibrae quaedam ad cerebrum ... cerebro speciebus, aut simulachris sensationum externarum rerum; quae ex illis deveniunt ad ... spiritibus vitalibus: quod signum ë ibidem existere aliquem sensum. Cum anima, materialis, & spiritalis in externis sensibus intime sit, & praesens; ac proinde superfluum sit eam quaerere interius.

Probatur 2. aestimativa, ut dicit P. Oviedo, ex memoria aliud, qua depetuntur loca, ubi commodum aliquod sunt experta: et fugiunt illa, unde incommodum deperere. Hoc autem fieri non potest, nisi remaneant species obiecti praeteriti in aliqua sui praeteritas, quae dependent in fieri et conservari ab obiectis externis. Deinde bruta et homines quandoque de multis somniant inter dormiendum; et de absentibus cogitant ~~ut~~ ac non existentibus: sed ista repraesentatio obiectorum non potest tunc provenire a sensibus externis, utpote ligatis per somnum; et quia hi non attingunt nisi obiecta praesentia et existentia; ergo dandi sunt aliqui sensus interni distincti ab externis.

Probatur specialiter inde vigilante, quid sit sapere videre meliora, proboque perissima; et deteriora sequi per appetitum malum: sed ad hunc appetitum sequimur, ac in terminum tendendum, debet praeire aliquod quod cognoscimus, et magis, quod haec praeire datur, est quem ... dicimus sensus internus.

39. Res autem, nempe quid sit? Est quod malis cognoscitivum omnium obiectorum, quae per sensus externos ingrediuntur ad ideas dictis sensibus: nec enim tantum modo percipit, aut discernit album et nigrum, ut facit visiva, sed ~~...~~ sonum gravem et acutum, ut auditiva; amarum et dulce, ut gustus; frigidum et calidum, ut tactus etc. Haec autem praecepta et discreta, tam inter se, quam plurima alia obiecta, nihil aliud sunt quam cognitiones mediis sensibus, et interni.

Sed inquiries ubi residat? Respondeo, ut defendens omnium sententia, sum communiter residere in cerebro, quod probat Gallenus lib. 2. cap. ~~12~~ 11 Anatomica experientia signa dicta, quae monstrat in organis omnium sensuum nervos quosdam, per quos sensationes deferuntur ad cerebrum, et spiritus animales traduntur

ad sen-

ad sensaudium officinas.

Probatur 2. ab iis, qui studio defatigati dolorem sentiunt in capite, et non in corde. 3 quia phrenetici, in quibus imaginatio est laesa, remedia aplicantur cerebro in capite, non cordi. 4 probatur a consequentia, pene omnium sensuum externorum residentium penes caput, ut solent manere propinquiores sensui communi.

Confirmatur ab exemplis a P. Hurtado, et Eusebio in sua historia naturali adductis, qui ostendit aliquem extracto corde clamasse, et ambulasse. Et e contra impedito cerebro omnes operationes sensuum impediuntur omnino in laborantibus apoplexia.

40. Quare non est audiendus Aristoteles, dum lib. 3 de part. animalium ait, sensum internum, et communem residere in corde. Benignius tamen an debeas venia excipiendus, quod et a Galenus lib. 1 cap. 3 de placitis Hypocratis, et Platonis accipitur; qui ait ibi loco adducto, talem fuisse loquutum ex ignorantia anatomiae. Proh! quanto in Viro in omnibus versatissimo! Cum praecipue possit interpretari loquutum esse de residentia sensus communis in corde, non formali sed radicali; quatenus solet a corde radicaliter exire spiritus, qui cerebrum ascendentes dicuntur animales, sine quibus omnino narici non fungitur sensus.

Aliud argumentum Aristotelis pro constituendo sensum formali communi in corde, est politicum potius, quam philosophicum. Nam deducitur a similitudine, quam dicit sensus communis cum Rege, et Monarcha, debente residere in medio regni. Cum autem cor sit media sedes corporis; inde infert in eo residere sensum communem. Sed respondes verum debere potius poni, ac residere in loco, a quo facilius possit influere in sibi subditos homines, etc.

41. Respondes ad 3. solere quosque sensus in=

ternus

internus unicum eē admittendum, ex ratione sol. mālēr distinctum.
Ita P. Arriag. disp. 5 n̄o 79. P. Oviedo cōtrov. 4. punct. 2. n̄o 3.
P. Comping. disp. 4. sect. 1. n̄o 4. et alii. Probatur ex illo principio
n̄ ē multiplicanda de facto entitates sine necessitate. Et ex illo principio
frustra fit per plura, quod fieri potest per pauciora: Atqui suffi=
cit unica pōā malis interna, quæ per distinctos operationes circa omnia
illa [illegible] munia, ac functiones ad quas per quinque illos pōā mul=
tiplices, in se cū sit una: quo [illegible] obire ministeria, eadem pōā
malis potest eē, ac dici sensus communis, quatenus percipit obiecta omnium sen=
suum externorum, ac per species ab eis missas inde ex primis repræsenta=
tionibus sensitivis obiectorum ibi præsentium. Quatenus vero easdem species i=
psi sensui interno servientes cōservat etiam remotis, ac sublatis earum
obiectis, movetque ad novam cognitionem rerum, quæ per species ingressæ sunt,
et in aliquā præsentia, absente iam obiecto, dicitur imaginativa.
Deinde ex distinctione quid. mod. [illegible] mālēr unum,
[illegible] et species montis concurrentibus ex primi
repræsentationem mālem aurei montis &.
Similiterum quae bonum, et similiborum quorum fa=
bricat, dicitur phantasia, et quatenus repræsentata aliquod obiectum cognoscit
qualitates suas convenientia, et disconvenientia [illegible] rerum, quæ non ingre=
diuntur per species immediate, et per speciem propriam; attinguntur tamen et
a brutis non insita dicendo, vel alias exp̄ientia: dicitur Æstimativa.
Quæ cognoscit rem antea cognitam, sed non eam immediatam, et abs=
que medio aliquid attingit: dicitur memoria sensitiva: et eadem per cognit.
[illegible] quandam materiam de rebus [illegible] cognitis et ma=
teriæ dicitur Reminiscentia. Cum deinde [illegible] actibus producti=
bus ab eo sensu interno, et [illegible] species distinguibiles: quo
superfluum est distinguere realiter, ac multiplicare sensus internos, cum
unica pōā sufficiat.

42 Consitutū ab exemplo intellectus, et voluntatis: licet eum distinguerent ab anima realiter, eam praeditam pro-
ea tamen opinione possent non distingui inter se, sed esse unam ea-
andemque potentiam aptam ad operationes diversas, et ex diversis mediis, et principiis concurrentibus munia dicta exercentem: quo si illi sensus interni se ipsos diversos exerunt, et sub diversis denominationibus potentiae suppositis illas functiones exercebit. Quaequidem potentia omnia sint tam multiplex et varia in actibus; benedicitur sensus communis; quod tamen non potest cadere in aliquem sensum exteriorum.

Quamadmodum autem applicata organis igitur sensum externorum, et diversa potentia prodit ratione organorum, nadurum; quin eundem sensus visus, quia inest organa varia, non inserviunt ad aliquem sensuum: ita etiam eadem anima applicata organis cerebri exercet superius dictos sensus communes, phantasiam, aestimativam etc.; quia minimum eadem organa cerebri serviunt tamen pro cognitionibus phantasiae aestimativae producendis. Igitur non solum sensus principium elicitivum aliquem sensus internus non potest sic dividi, aut distingui in plures; sed nec sensus organa materialia. Quia hac eadem ad sensum communem refer-
sitas nihil addunt supra ad phantasiam veri, aut imaginativam, praeterquam accidentale, et luminositatis ad apprehendendam scientiarum ad retinendum.

43. Insuper si inest materiali organo cerebri dantis diversos tamen capacitatem, quod sunt humiditas, et siccitas; altera requisita ad recipiendas species sensus externi, altera ad illas retinendas. Distingue illa ratione: dantis diversas contrariae in gradibus remissis, concedo, quia in his non contrariantur: in gradibus intensis, et in summo, nego. Recipienti quo et conservanti sensus inest organo materiali; et tantum diversis humiditas, et siccitas est dispositio, aut conditio ad usum illarum. Aliter sequeretur de
organo